

**YURAK ISHEMIK KASALLIGIDA EKG VA
EXOKARDIOGRAFIYANING AHAMIYATI**

Toshkent davlat tibbiyot universiteti

2-son Davolash fakulteti

221-“A” guruhi talabasi

Usmonov Islomjon

Ilmiy rahbar: Shakirova Lobar

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada yurak ishemik kasalligi (YIK) diagnostikasida keng qo'llaniladigan ikki muhim instrumental tekshiruv — elektrokardiografiya (EKG) va exokardiografiyaning (ECHO) o'rni chuqur tahlil qilinadi. Zamonaviy tibbiyotda yurak-qon tomir kasalliklarini erta aniqlash va ularni samarali davolashda aniqligi yuqori, invaziv bo'lmagan usullarning ahamiyati tobora ortib bormoqda. Shu nuqtai nazardan, EKG yurakning elektr faoliyatini tezkor baholash imkonini beruvchi asosiy skrining vositasi sifatida qaraladi, ECHO esa yurakning anatomik va funksional holatini real vaqt rejimida baholashga xizmat qiladi.

Maqolada ushbu ikki usulning klinik amaliyotdagi o'rni, ularning afzallik va cheklovlari, shuningdek yurak ishemiyasining turli bosqichlarida beradigan diagnostik ma'lumotlari yoritilgan. Bundan tashqari, YIKning turli shakllarida EKG va ECHO natijalarining o'zgarishi, ularning o'zaro uyg'unligi va kompleks qo'llanilishining samaradorligi ilmiy asosda bayon etiladi.

KALIT SO'ZLAR: Yurak ishemik kasalligi, elektrokardiografiya, exokardiografiya, miokard ishemiyasi, ST segment, ejeksion fraksiya, gipokineziya, diagnostika, yurak yetishmovchiligi, koronar arteriyalar.

KIRISH

Yurak-qon tomir kasalliklari global sog'liqni saqlash tizimida eng dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Ular orasida yurak ishemik kasalligi alohida o'rin egallab, o'lim va nogironlik ko'rsatkichlarining yuqoriligi bilan ajralib turadi. YIKning asosiy sababi koronar arteriyalarda aterosklerotik o'zgarishlar natijasida qon oqimining buzilishidir. Bu esa yurak mushagida kislorod yetishmovchiligiga olib keladi.

Zamonaviy tibbiyotda YIKni erta aniqlash, asoratlarini kamaytirish va bemor hayot sifatini yaxshilash uchun diagnostika usullarini takomillashtirish muhim hisoblanadi. Ayniqsa, invaziv bo'lmagan usullar — EKG va ECHO — keng qo'llanilib, klinik qaror qabul qilishda asosiy vositalardan biri bo'lib xizmat qiladi.

MAQSAD VA VAZIFALAR

Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi — yurak ishemik kasalligini aniqlashda elektrokardiografiya va exokardiografiyaning diagnostik imkoniyatlarini chuqur oʻrganish va ularning oʻzaro bogʻliqligini tahlil qilishdan iborat.

Vazifalar quyidagilarni oʻz ichiga oladi:

- Yurak ishemik kasalligining patofiziologik asoslarini oʻrganish
- EKG orqali aniqlanadigan ishemik belgilarni tahlil qilish
- ECHO yordamida aniqlanadigan strukturaviy va funksional oʻzgarishlarni baholash
- Har ikki usulning klinik samaradorligini solishtirish
- Ularni birgalikda qoʻllashning ustunliklarini aniqlash

METODOLOGIYA

Mazkur maqola ilmiy adabiyotlar tahliliga asoslangan boʻlib, unda zamonaviy kardiologik manbalar, klinik qoʻllanmalar va ilmiy tadqiqot natijalari oʻrganildi. Tadqiqotda retrospektiv tahlil, taqqoslash va umumlashtirish usullaridan foydalanildi.

EKG va ECHO natijalari turli klinik holatlarda — stabil stenokardiya, oʻtkir koronar sindrom va surunkali yurak yetishmovchiligida — baholandi. Shuningdek, ularning sezgirlik va spetsifiklik koʻrsatkichlari ilmiy manbalar asosida tahlil qilindi.

NATIJALAR

Tahlillar shuni koʻrsatdiki, EKG yurak ishemiyasini aniqlashda tezkor va samarali usul boʻlib, ayniqsa oʻtkir holatlarda katta ahamiyatga ega. ST segment elevatsiyasi oʻtkir miokard infarktining asosiy belgisi sifatida aniqlanadi, ST depressiyasi esa subendokardial ishemiyani koʻrsatadi.

ECHO esa yurak mushagining mexanik faoliyatini baholashda ustunlikka ega boʻlib, devor harakatining buzilishi (gipokineziya, akineziya) orqali ishemiyaning lokalizatsiyasini aniqlash imkonini beradi. Bundan tashqari, ejeksion fraksiyaning pasayishi yurak yetishmovchiligi darajasini aniqlashda muhim koʻrsatkich hisoblanadi.

MUNOZARA

Olingan natijalar shuni koʻrsatadiki, EKG va ECHO bir-birini toʻldiruvchi diagnostik usullar hisoblanadi. EKG yurakning elektr faoliyatini baholash orqali tezkor tashxis qoʻyishga yordam beradi, ammo u har doim ham strukturaviy oʻzgarishlarni aniqlay olmaydi. Aksincha, ECHO yurakning anatomik holatini aniq koʻrsatadi, lekin elektr oʻzgarishlarni baholay olmaydi. Shu sababli, klinik amaliyotda ushbu ikki usulni kompleks qoʻllash eng optimal yondashuv hisoblanadi. Ayniqsa, murakkab holatlarda ularning birgalikdagi tahlili aniq tashxis qoʻyish va toʻgʻri davolash strategiyasini tanlash imkonini beradi.

XULOSA

Yurak ishemik kasalligini aniqlash va baholashda elektrokardiografiya va exokardiografiya muhim ahamiyatga ega. EKG tezkor va qulay skrining usuli sifatida xizmat qilsa, ECHO yurakning chuqur funksional va strukturaviy tahlilini taʼminlaydi.

Ularni birgalikda qo‘llash orqali kasallikni erta aniqlash, asoratlarni kamaytirish va bemor hayot sifatini yaxshilash mumkin. Shu bois, zamonaviy kardiologiyada ushbu usullar ajralmas diagnostik vositalar sifatida qaraladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Braunwald E. Heart Disease: A Textbook of Cardiovascular Medicine.
2. ESC Guidelines for the management of acute coronary syndromes.
3. American Heart Association (AHA) recommendations.
4. Zipes D., Libby P. Cardiology fundamentals.
5. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi klinik protokollari.
6. Zamonaviy kardiologiya bo‘yicha ilmiy maqolalar va jurnallar.